

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Lenky Matyášové, Ph.D. a JUDr. Jakuba Camrdy, Ph.D. v právní věci žalobce: **SDP Logistics s.r.o.,** se sídlem Praha 1, Ovocný trh 572/11, zastoupený Mgr. Hanou Zahálkovou, advokátkou se sídlem Brno, Příkop 843/4, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství,** se sídlem Brno, Masarykova 427/31, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 30. 10. 2012, č. j. 9 Ca 230/2009 - 36,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I.

Vymezení věci

[1] Včas podanou kasační stížností se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhal zrušení shora označeného rozsudku Městského soudu v Praze (dále též „městský soud“), kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 5. 2009, č. j. 1956/09-1500-204769, jimž bylo potvrzeno rozhodnutí Finančního úřadu v Rakovníku (dále jen „správce daně“) ze dne 24. 11. 2008, č. j. 100441/08/069940/2309, o zřízení zástavního práva k nemovitostem ve vlastnictví stěžovatele k zajištění daňové pohledávky ve výši 7 143 566 Kč dle § 72 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů.

[2] V žalobě podané proti správnímu rozhodnutí stěžovatel uvedl, že správce daně zřídil zástavní právo k předmětným nemovitostem, aniž jakkoliv zjistil, zda jejich hodnota odpovídá zajišťovaným daňovým pohledávkám. Hodnotu nemovitostí uvedených v rozhodnutí správce daně bylo dle stěžovatele třeba zjistit znaleckým posudkem, aby bylo najisto postaveno, zda jejích hodnota nepřevyšuje částku 7 143 566 Kč, správce daně nicméně nic takového neudělal.

[3] Městský soud na základě provedeného řízení dospěl k závěru, že námitky stěžovatele nejsou důvodné. Hodnota zástavy dle názoru soudu rozhodně nemusí být nižší, než je hodnota zajišťovaných daňových pohledávek, neboť takový požadavek žádný obecně závazný právní předpis nestanoví. Zástavní právo zřizované správcem daně má sloužit k zajištění daňové pohledávky a jejího příslušenství, přičemž takovým příslušenstvím daně je např. úrok z prodlení. Konečná výše úroku z prodlení, který je ze zákona povinen platit daňový subjekt, jenž se ocitl v prodlení se zaplacením splatné daně, závisí také na délce prodlení. Ta však nemusí být v době vydání rozhodnutí správce daně o zřízení zástavního práva známá. Již z tohoto důvodu je dle názoru městského soudu přinejmenším vhodné, aby hodnota zástavy byla vyšší než hodnota zajišťovaných pohledávek, neboť nelze vyloučit, že v době realizace zástavního práva bude příslušenství daňových pohledávek zajištěných zástavním právem mnohem vyšší, než tomu bylo v době zřízení zástavního práva. Správce daně mimoto nepochybně z úřední činnosti disponuje takovými informacemi a znalostmi, které mu umožňují určit přibližnou hodnotu budoucí zástavy, a to bez nutnosti vypravování znaleckého posudku. To se dle městského soudu ostatně potvrdilo i v souzené věci. V předkládací zprávě ze dne 17. 3. 2009 adresované žalovanému správce daně konstatoval, že v odvolacím řízení provedl ocenění zastavených pozemků dle zákona o oceňování majetku a z vypracovaného posudku zjistil odhadní cenu zastavených pozemků ke dni 10. 3. 2009. Pro ocenění zastavených budov pak použil srovnatelné nemovitosti, které byly předmětem daně z převodu nemovitostí na základě kupní smlouvy ze dne 19. 5. 2008. Tímto způsobem správce daně posoudil přibližnou cenu zástavy, přičemž zjistil, že celková hodnota zástavy není nepřiměřená hodnotě zajišťovaných daňových pohledávek, neboť z výtěžku získaného prodejem zastavených nemovitostí by ani nedošlo k úplnému uspokojení předmětné daňové pohledávky.

[4] Městský soud v této souvislosti dále uvedl, že je na daňovém subjektu, aby v daňovém řízení namítal zřejmou nepřiměřenost hodnoty zástavy ve vztahu k výši daňových pohledávek zajišťovaných zástavním právem a aby tuto námitku prokázal relevantními důkazy. Stěžovatel dle soudu sice ve svém odvolání namítal, že je nutné, aby hodnota zástavy odpovídala zajišťované daňové pohledávce a nebyla vyšší, důkazní břemeno v tomto směru nicméně neunesl, neboť nepředložil naprosto žádné důkazy prokazující zřejmou nepřiměřenost hodnoty zástavy ve vztahu k výši zajišťovaných daňových pohledávek. S ohledem na tyto skutečnosti proto soud dospěl k závěru, že žalovaný nepochybil, když zamítl odvolání stěžovatele proti prvostupňovému rozhodnutí správce daně, a jím podanou žalobu podle ustanovení § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zamítl.

II.

Stručné shrnutí argumentace obsažené v kasační stížnosti

[5] Proti shora označenému rozsudku městského soudu podal stěžovatel kasační stížnost, v níž namítal, že v daňovém řízení platí zásada „*kdo tvrdí, ten prokazuje*“. Tvrdí-li správce daně, že zřídil zástavní právo k nemovitostem k zajištění daňových pohledávek ve výši 7 143 566 Kč, je dle stěžovatele na něm, aby měl ujasněno, zda zástava odpovídá výši daňové pohledávky. Skutečnost, o kterou správce daně a s ním i žalovaný opírají závěr, že hodnota zástavy odpovídá výši daňové pohledávky, se však stěžovatel dozvěděl až z napadeného rozsudku. Jestliže by se přitom tuto skutečnost dozvěděl dříve, mohl by předložit důkazy k vyvrácení tvrzení správce daně uvedených v předkládací zprávě ze dne 17. 3. 2009. Městský soud tedy může stěžovateli dle jeho názoru těžko vytýkat, že neunesl důkazní břemeno, když nebyl seznámen s tím, že dle předkládací zprávy hodnota zástavy odpovídá výši daňové pohledávky.

[6] Stěžovatel dále uvedl, že jestliže v odvolání a v žalobě namítal nesouhlas se zřízením zástavního práva, protože správce daně zřídil zástavní právo k nemovitostem, aniž jakkoliv zjistil, zda hodnota těchto nemovitostí odpovídá zajišťovaným daňovým pohledávkám, pak dle předkládací zprávy ze dne 17. 3. 2009 se tato námitka může zdát jako nedůvodná, avšak důvodnost této námitky měl městský soud posoudit ve světle toho, že žalovaný nesdělil stěžovateli existenci uvedené předkládací zprávy. Vedle nepřezkoumatelnosti rozhodnutí žalovaného je proto nepřezkoumatelný i rozsudek městského soudu, protože soud po zjištění existence předkládací zprávy ze dne 17. 3. 2009, aniž by s ní stěžovatele seznámil a dal mu tak prostor vyjádřit se k ní, vykročil jiným směrem a tuto předkládací zprávu hodnotil v kontextu s dalšími námitkami stěžovatele, jako by tato předkládací zpráva byla obsahem rozhodnutí žalovaného. S ohledem na tyto skutečnosti proto stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud rozsudek městského soudu, jakož i rozhodnutí žalovaného, zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

III.

Shrnutí vyjádření žalovaného ke kasační stížnosti

[7] Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že nadále považuje právní úvahu a závěry provedené městským soudem v napadeném rozsudku za zcela správné. Trvá tedy na tom, že kasační stížnost, resp. důvody, které v této stížnosti stěžovatel uvádí na podporu svých tvrzení, jsou irelevantní, a proto navrhuje, aby Nejvyšší správní soud ve smyslu ustanovení § 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s. tuto kasační stížnost svým rozsudkem jako nedůvodnou zamítl.

IV.

Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[8] Stěžovatel se včas podanou kasační stížností (§ 106 odst. 2 s. ř. s.) domáhá přezkumu rozhodnutí krajského soudu (v souzené věci označeného jako „městský soud“), které vzešlo z řízení, jehož byl účastníkem (§ 102 s. ř. s.), jeho kasační stížnost splňuje zákonné náležitosti (§ 106 odst. 1 s. ř. s.) a je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud neshledal ani žádné důvody pro nepřípustnost kasační stížnosti.

[9] Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel ve své kasační

stížnosti uplatnil. Neshledal přitom v dosavadním řízení vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

[10] Kasační stížnost není důvodná.

[11] Dříve než soud osvětlí důvody svého rozhodnutí, považuje za vhodné také uvést, že původním žalovaným v řízení před městským soudem bylo Finanční ředitelství v Praze. Po nabytí účinnosti zákona č. 456/2011 Sb., o Finanční správě České republiky, však tento subjekt zanikl (§ 19 odst. 1 uvedeného zákona) a jeho agendu převzal v souladu s § 20 tohoto zákona žalovaný.

[12] Nejprve se musel kasační soud zabývat námitkou tvrzené nepřezkoumatelnosti rozsudku městského soudu; teprve pokud by této výtce nepřisvědčil, mohl by zkoumat další námitky, které směřují do právního posouzení věci samé, neboť pouze v případě přezkoumatelného rozhodnutí je zpravidla možno hodnotit i jeho zákonnost. Nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů je ostatně vadou tak závažnou, že se jí Nejvyšší správní soud musí zabývat *ex officio*, tedy i tehdy, pokud by jí stěžovatel nenamítal (srov. § 109 odst. 4 s. ř. s.).

[13] Nejvyšší správní soud při posuzování nepřezkoumatelnosti rozsudku městského soudu vycházel z ustálené judikatury Ústavního soudu [např. nález Ústavního soudu ze dne 26. 6. 1997, sp. zn. III. ÚS 94/97, (N 85/8 SbNU 287) či nález téhož soudu ze dne 21. 10. 2004, sp. zn. II. ÚS 686/02, (N 155/35 SbNU 147); rozhodnutí Ústavního soudu jsou rovněž dostupná na internetové adrese nalus.usoud.cz)], podle níž jedním z principů, které představují součást práva na spravedlivý proces, jakož i pojem právního státu, jež vylučuje libovůli při rozhodování, je i povinnost soudů své rozsudky řádně odůvodnit. Z odůvodnění rozhodnutí proto musí vyplývat vztah mezi skutkovými zjištěními a úvahami při hodnocení důkazů na straně jedné a právními závěry na straně druhé.

[14] K otázce přezkoumatelnosti rozhodnutí soudů se v minulosti již mnohokrát vyjádřil i zdejší soud. Učinil tak mimo jiné v rozsudku ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005 - 44, publ. pod č. 689/2005 Sb. NSS, v němž uvedl, že pokud z odůvodnění soudního rozhodnutí není *„[z]řejmé, proč soud nepovažoval za důvodnou právní argumentaci účastníka řízení v žalobě a proč žalobní námitky účastníka považuje za liché, mylné nebo vyvrácené, [je] nutno pokládat takové rozhodnutí za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. zejména tehdy, jde-li o právní argumentaci, na níž je postaven základ žaloby. Soud, který se vypořádává s takovou argumentací, ji nemůže jen pro nesprávnost odmítnout, ale musí také uvést, v čem konkrétně její nesprávnost spočívá.“*

[15] Rozsudek městského soudu je dle stěžovatele nepřezkoumatelný z důvodu absence informací z předkládací zprávy ze dne 17. 3. 2009, a rozhodnutí žalovaného mělo být správně městským soudem zrušeno. Místo toho však městský soud z uvedeného dokumentu ve svém rozsudku vycházel, a to aniž by stěžovateli umožnil vyjádřit se k jeho obsahu. Nepřezkoumatelností tak dle stěžovatele není stiženo pouze rozhodnutí žalovaného, nýbrž i rozsudek městského soudu.

[16] Nejvyšší správní soud při posouzení této námitky vycházel z obsahu spisového materiálu a zjistil, že podstata odvolacích a též žalobních námitek stěžovatele spočívá v tvrzení, že hodnota předmětu zástavy nesmí být vyšší než hodnota pohledávky zajišťované zástavním právem. S vědomím této skutečnosti soud přistoupil k samotnému přezkoumání

napadeného rozsudku a dospěl k závěru, že předmětné rozhodnutí výše uvedenými vadami vymezenými judikaturou Ústavního či zdejšího soudu netrpí.

[17] Úkolem soudů rozhodujících ve správním soudnictví je přezkum zákonnosti a správnosti rozhodnutí správních orgánů. Tato činnost se však s ohledem na dispoziční zásadu ovládající správní soudnictví musí odehrávat v rámci námitek uplatněných žalobcem v návrhu na zahájení soudního řízení. Takto vymezený rozsah přezkumu sice lze za určitých striktně vymezených podmínek překročit, avšak pouze v případě nejzásadnějších pochybení spočívajících kupříkladu v nedostatku pravomoci správního orgánu k vydání rozhodnutí.

[18] Nejvyšší správní soud s vědomím těchto premis dospěl k závěru, že námitka stěžovatele byla v průběhu správního, jakož i soudního řízení, zcela přesvědčivě a dostatečně vypořádána. Rozhodnutí žalovaného i městského soudu lze přitom považovat nejenom za přezkoumatelná, nýbrž i za věcně správná.

[19] Zdejší soud se zcela ztotožňuje se závěrem soudu prvního stupně, že situaci, kdy hodnota předmětu zástavního práva přesáhne výši zajišťované pohledávky, v žádném případě nelze bez dalšího považovat za nezákonnou. Městský soud za pomoci teleologického výkladu dospěl k odpovídajícímu závěru, že vzhledem k účelu zástavního práva a jeho zajišťovací funkci, je z důvodu narůstajícího příslušenství daňové pohledávky ostatně i žádoucí, aby hodnota zástavy zajišťovanou pohledávku převyšovala. Odůvodnění napadeného rozsudku je v této části zcela přesvědčivé a i dostačující pro vypořádání všech žalobních námitek stěžovatele.

[20] Správce daně je při své činnosti nepochybně omezen zásadou proporcionality, která vyžaduje, aby se zdržel jakéhokoliv nadbytečného zásahu do práv subjektů, o jejichž právech rozhoduje. V situaci, jaká je ta v nyní souzené věci, tak musí vždy zvážit, zda se nenabízí i méně zatěžující a šetrnější způsob vymáhání daňové pohledávky. Takto však stěžovatel svou námitku v řízení před žalovaným ani městským soudem neformuloval a s ohledem na výše uvedenou dispoziční zásadu není naprosto namístě, aby kasační soud tyto důvody vyhledával za něj a následně je i vypořádával. Rozsudek městského soudu mimoto *obiter dictum* obsahuje stanovisko i k této otázce.

[21] Jestliže se tedy městský soud v napadeném rozsudku nad rámec potřebného zabýval i otázkou přiměřenosti hodnoty předmětu zástavního práva a současně i relevancí předkládací zprávy ze dne 17. 3. 2009, učinil tak nad rámec žalobních námitek stěžovatele, přičemž výsledek posouzení těchto otázek nemohl mít již žádný vliv na výrok jeho rozhodnutí. Z obsahu podání, jímž stěžovatel brojil proti rozhodnutí správce daně, je zřejmé (viz výše - bod 16), že důvodem nesouhlasu stěžovatele se zřízením zástavního práva nebyl nepoměr mezi cenou zastavených nemovitostí a výší zajišťované daňové pohledávky, nýbrž samotný fakt, že dle jeho názoru nesmí cena zástavy přesáhnout cenu vymáhané pohledávky. S touto námitkou se však dostatečným způsobem vypořádal již žalovaný a v podrobnostech tak na straně 7 a 8 napadeného rozsudku učinil i městský soud.

[22] Pokud stěžovatel v kasační stížnosti namítal nesouhlas s názorem městského soudu k otázce přechodu důkazního břemene, resp. že mu nebyla předložena předkládací zpráva ze dne 17. 3. 2009, jedná se o námitky, které nemohou mít vliv na výsledek řízení před zdejším soudem, jak výše již uvedeno. Navíc se nejedná ani o nosné důvody, na nichž by byl vystavěn výrok rozhodnutí městského soudu o zamítnutí žaloby stěžovatele.

V.

Závěr a náklady řízení

[23] Nejvyšší správní soud ze shora uvedených důvodů dospěl k závěru, že kasační stížnost stěžovatele není důvodná, a proto ji zamítl.

[24] Nejvyšší správní soud ve věci rozhodl v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 s. ř. s., podle něhož rozhoduje Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti zpravidla bez jednání, když neshledal důvody pro jeho nařízení.

[25] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud na základě § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Účastník, který měl ve věci plný úspěch, má právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatel v řízení úspěch neměl a žalovanému žádné náklady s tímto řízením nad rámec běžné činnosti nevznikly, takže mu Nejvyšší správní soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e n í** opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 27. září 2013

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu